

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

ZGON KRÓLA ANGIELSKIEGO

Król Jerzy V po ciężkiej chorobie zakończył życie ubiegłej nocy.

London, 21.1. — W nocy z poniedziałku na wtorek o godz. 11-ej m. 55 król angielski Jerzy V zmarł po kilkudniowej, ciężkiej chorobie. Liczył lat 70.

Biuletyn lekarski, wydany wczoraj o godz. 13.30, stwierdził już, że

król coraz bardziej tracił siły. Na 5 minut przed północą król zakończył życie.

W pałacu królewskim Sandringham o 150 km. na północ od Londynu w pobliżu wybrzeża morskiego, gdzie nastąpił zgon, zebrana jest od kilku dni cała rodzina zmarłego króla.

Wczoraj, w pokoju, przylegającym do sypialni króla, odbyło się posiedzenie tajnej rady, na którym przedłożono kró-

lowi dokument o powołaniu rady państwa. Na podstawie tego dokumentu król przekazuje radzie tymczasowo swą władzę suwerenną i prawo podpisywania aktów państwowych.

Drzwi sąsiedniego pokoju były otwarte, tak, że król mógł z łóżka śledzić przebieg obrad. Przy królu czuwał jego lekarz przyboczny, lord Dawson of Penn. W posiedzeniu rady wzięli udział:

przewodniczący tajnej królewskiej Rady Ramsay Mac Donald, lord kanclerz Hallsham i minister spraw wewn. Simon, sekretarz rady ministrów Hankey, książę Wallis, książę Kentu, arcybiskup Canterbury i sekretarz króla lord Wiggram, którzy wszyscy plaśtują godność tajnych radców królewskich.

Szczegóły o zgonie króla Jerzego — na stronie 3-ej.

W rocznicę Powstania Styczniowego

W nocy z 22 na 23 stycznia wybuchło powstanie w 1863 r. przeciwko ciemnicy rosyjskiemu. Był to protest zbrojny, a właściwie mówiąc, nawet nie zbrojny, bo, gdy powstanie wybuchło, niemal większość w oddziałach partyzanckich zamiast karabinów miała drągi, kosy, dubeltówki. Protest nie wynikający z zimnych, ścisłych obliczeń, upoważniająca do pełnej wiary w zwycięstwo. Protest patriotów, rozgorzałych wspaniałym płomieniem miłości dla poniewieranej Ojczyzny. Protest dumy, honoru, ambicji narodowej, wspaniałej objaw ofiarnej, nie liczącego się z niczem uczucia patriotycznego, pozbawionego wówczas, niestety, podstaw materjalnej siły.

Zwyciężyła moskiewska przemoc fizyczna, ale nie zwyciężyła ta przemoc materjalna ducha Wolności, odrodzonego dziś w całej pełni.

nie 1863 roku jest ostatnim akordem wielkiej epoki zakutego w kajdany narodu, jest to ostatni tragiczny rapsod

pieśni: Za naszą wolność i waszą! Pamięć o tym czynie nie może zginąć w narodzie polskim. Jeszcze żyją świad-

kwowie tej krwawej tragedji, jeszcze są rodziny, które oplakują zgon tych ofiar-nych synów Ojczyzny, co rzucili mienie i życie swe na ołtarzu wielkiej sprawy.

Dlatego też Polska nie może zapomnieć o tych bohaterskich wysiłkach, — zwłaszcza dziś, gdy złota korona wolności wieńczy jej skroń, gdy purpurą dostojenstwa i władzą potęgą znaczy nowy etap swego pochodzie dziejowego.

Poprzez pokolenia pamięć o tragicznych dniach niewoli iść musi ciągle świeżo, wspomnienie niech zostanie trwałe, a w sercu narodu niech pomnik spiżowy wyryty zostanie dla tych, którzy poświęcili świętym nakazom Ojczyzny sili umierać, aby zmartwychwstać w nowych szczęśliwych pokoleniach.

Gdy wspominamy dzień porwania się do walki szaleńców styczniowych, przesuwa się przed oczyma naszymi wizja nieskończenie smutna, tragiczna: niednie odziane i uzbrojone oddziały partyzantów, kryjące się po lasach i bagnach,

W dziejach naszego narodu powsta-

Styczeń 1863 r.

Ognie
paliły się po nocach...
szedł MOCARZ.
A z lasów, chat...
szły cienie
szare —
Pod kul runęły grad...
za wiarę
alosać ZBAWIENIE.
Wśród białych pól
zabłyły
kosi
— gdzieś targnął pierścis ból
...wróg prysnął.
Drżą krople rosy,
Śączą się krew,
Lśni zbliżony
STYCZEN.
Setki szublenic — drzew
ubranych —
A serc... nie złicze.

Ognie
paliły się po nocach...
Ludomir Cuckarski.

kremu, mianowicie na szyny, armaty, i sprzęt wojenny.

Wielkie banki francuskie miały objąć gwarancję za te dostawy, a rząd sowiecki miał się zobowiązać do zapłacenia kredytów w ciągu pięciu lat. Ale także i na ten plan banki się nie zgodziły.

OLBRZYMIĘ ZGROMADZENIE „KRZYŻA OGNISTEGO” W PARYŻU.
Paryż. — Po pewnym okresie ciszy plk. de la Rocque wznowił intensywną działalność. Odbyły się w Paryżu cztery zebrania „Croix de feu” sprezywało stanowisko swoje wobec wyborów. Oświadczył on, że „Croix de feu” nie udziela prawa reprezentowania siebie żadnemu z kandydatów partyjnych.

„Nie będziemy — oświadczył plk. de la Rocque — służyć żadnemu z kandydatów. Nie będziemy służyć żadnej akcji wyborczej, lecz ponieważ chcemy służyć tylko Francji, w każdej okazji będziemy zawsze gotowi przeciwstawić się wszystkiemu, co może ją poniżyć.”

WYPADEK NA STATKU „LWÓW”.
Londyn. — Na zdążającym z Gdyni do Hull statku polskim „Lwów” wydarzył się w niedzielę nieszczęśliwy wypadek przed wplynięciem statku do portu.

Jeden z marynarzy czyścił w swej kabine rewolwer automatyczny, który nagle wystrzelił. Kula przebiła drzwi i ciężko zraniła znajdującego się na korytarzu stewarda. Ofiarę wypadku w stanie ciężkim przewieziono do szpitala w Hull, gdzie dokonano operacji wyjęcia kuli.

Po zgonie króla Anglii

ZYCIE KRÓLA POWOLI ZBLIŻAŁO SIĘ DO KRESU...

Londyn. — W dniu wczorajszym wydane były następujące komunikaty: — Godz. 9 min. 25 wieczorem. W tej chwili wydano w Sandringham następujący biuletyn, podpisany przez trzech lekarzy nadwornych: „Życie króla zbliża się do końca i spokojnie do swego kresu”.

Londyn. — Godz. 10 wieczorem: Z wież wszystkich kościołów rozlega się dzwony. W całej Anglii i w całym imperjum brytyjskim odprawiane są modły na intencję króla.

Godz. 10 min. 15: Pałac królewski w Buckingham obłożony jest przez tłumy w skupieniu i ciszy zapatrzone w sztab królewski, którego opuszczenie będzie nieublaganym znakiem, że król życie zakończył. Wiele osób klęczy, modląc się za swego monarchę. Słychać szlochy. Tłum rośnie z minuty na minutę, gdyż na wiadomość o agonii króla, publiczność opuściła teatry i inne lokale rozrywkowe.

Londyn. — Program radiostacji londyńskiej, zawierający transmisję muzyki tanecznej, został wieczorem odwołany z powodu wiadomości o stanie zdrowia króla.

Londyn. — O godzinie 22 m. 15 lekarze stwierdzili, że król znajduje się w agonii. Wiadomość tę zakomunikowano natychmiast królowej i innym członkom rodziny królewskiej, znajdującym się w pałacu w Sandringham. Przez telefon zakomunikowano o agonii króla

premierowi Baldwinowi i siostrze króla, królowej norweskiej Maud.

Na mieście ukazały się samochody wydawnictw, rozwożące nadzwyczajnie wydania pism. Na wozach tych widnieją plakaty z napisem w wielkich literach, donoszącym, że król umiera. Kofa samochodów tych gromadzi się we wszystkich dzielnicach ludność, odcytujać ze łzami w oczach krótką tragiczną wiadomość, która rozchodzi się w mgnieniu oka po całym mieście. W kinematografach przerwano przedstawienia, wysyłając na ckranie ten sam tragiczny komunikat.

Lord-mer Londynu, do którego obowiązki należy witanie zwłok monarchy po przewiezieniu z Sandringham do Londynu i wydanie rozkazów o uderzeniu w dzwony katedry św. Pawła, czuwa, czekając tragicznej wieści.

Na bramie pałacu w Buckingham wieszono biuletyn o agonii króla. Był to ostatni komunikat urzędowy przed stwierdzeniem zgonu. Dokoła tego biuletynu gromadzi się coraz większy tłum, który w ciągu kwadransa liczył już około dwóch tysięcy ludzi.

Królowa została wezwana po stwierdzeniu agonii do sypialni króla, gdzie pozostała wraz z trzema pielęgniarkami i pielęgniarkami przy łóżu konającego monarchy.

Londyn, 21.1. — Król Jerzy V o północy zakończył życie.

W rocznicę styczniową

A. Grottger - malarz powstania styczniowego.

Jeden z największych malarzy polskich Artur Grottger, choć umarł już w trzydziestym roku życia, pozostawił po sobie spuściznę, posiadającą niezwykłą wartość nie tylko artystyczną lecz również ideowo historyczną.

Nie mogąc z powodu słabego zdrowia stanąć w szeregach powstańców, biał, choć swym piędziami służyć Ojczyźnie. Wszystkie prawie jego większe dzieła są poświęcone Polsce, a szczególnie wypadkom 1863 roku, dlatego też można śmiało powiedzieć, że Artur Grottger — to wielki malarz Powstania Styczniowego. W jego obrazach, a przede wszystkim w jego rysunkach, odzwierciedla się ówczesna dusza Narodu, który ze smutkiem bez nadziei poświęcenia składał ofiary na ołtarzu miłości Ojczyzny.

Obrazy Grottgera przedstawiają żywo późniejszym pokoleniom czem byli, jaką bronią walczyli i jak ginęli bohaterowie walk o wolność 63 roku. Przypominają nam owe ścieżki wojenne w odstępach leśnych, rozpaczliwe bohaterstwo bitew i potyczek ze stokroć mocniejszym wrogiem, lzy pożegnań i płacz żałobny kobiet i dzieci, ostatnie drogi skazańców, śnieżne syberyjskie szlaki, mogiły poległych i straconych. Cały kwiat wiary, nadziei i miłości, który z tych mogił wyrósł ku czci potomności.

Wielu malarzy i poetów z tamtych czasów w swych twórczych dziełach składało hołd ofiarnym bohaterom Powstania Styczniowego, lecz nad wszystkim i uczuciem i talentem góruje Grottger. On to ołówkiem swoim i piędzlem najsławniejszym wystawił im pomnik.

Grottger przez krótkie swe życie narysował i namalował tak dużo, że wszystkich jego utworów wliczyć tutaj nie sposób, a ulubioną formą, za której pomocą oddawał swe natchnienie, były cykle czyli eżeręgi osobnych obrazów, złączonych ze sobą w jedną całość.

Najslawniejsze i najpiękniejsze są cztery jego cykle: „Warszawa”, „Polonia” (Polska), „Lituanja” (Litwa) i „Wojna”. W pierwszym trzech Grottger przedstawiał jakby rywalizujące między sobą w bohaterstwie dzieci jednej matki; Warszawa, jako stolica, która była i wówczas sercem całej Polski, poświęcił cykl pierwszy.

Dzieła te wykonane na kartonach, to prawdziwe epeje, w których, jak sam pisał, duch jest żywiołem, a które swym pełnym melancholij kolorytem, mocą uczucia patriotycznego i genialnym jasnowidzstwem w obrazowaniu wymowniej przemawiają do serc i umysłów, niż w najbar dziej udatnej formie wypowiedziane słowa.

W pierwszym cyklu, zatytułowanym „Warszawa” mamy następujące obrazy: „Błogosławieństwo” kapłana Przemysławskiego, udzielane rozmodlonym tłumom, błagającym o wolność dla Ojczyzny; „Trzydziestogodzinne nabożeństwo” ludu zamkniętego przez Moskali w kościołach, podczas błagalnych modłów za Polskę, zakończonych świętokradztwem kościołów i katowaniem w nich bezbronnym przez carskich stepaczy; „Trzy stany” — chłop, szlachcic i mieszczanin, zbratani pod jednym sztabem podczas uroczystego pogrzebu arc.

DOROCZNA ZABAWA KUPIECKA

W SALONACH RADY MIEJSKIEJ,
ul. Dąbrowskiego nr. 14,
odhędzie się w sobotę, dn. 25 stycznia.
Wejście tylko za zaproszeniami.

Fijałkowskiego; „Zamykanie kościołów”, sprofanowanych gwałtami wojsk rosyjskich i krwią przelaną.

Przyszedł rok 1863. Ci których serca były najgoręcej szli w las. Czamara szlachcka obok bluzy robotniczej; kurtka inteligentka i habit zakonnik, czasem i kozuch chłopski, a rogatywka na głowie, to były mundury tego dziwnego wojska; ładajaka dubeltówka — całą ich bronią; Sybir i szubienica — jedynym zaszczytem, który ich czekał, a znaki po moskiewskich bagnetach — jedynymi krzyżami zasługi na bezbronznych piersiach.

Te postacie ofiarne o dziwnie głębokim spojrzeniu, o wynędzniałym głodem i trudami twarzach, o płomiennych mężczyźniach bohaterstwem oczach rozgorączkowały jeszcze bardziej podnieconą wyobraźnię artysty-patrioty, stając się jego natchnieniem.

W rezultacie tego powstaje drugi,

ARTUR GROTTGER.

